

Shanna M. Farrell

[Columbia University Oral History Master's Program]

**Na zavoju rijeke:
glasovi s rijeke Hudson
Metodologija za rad
magistarskog programa
usmene povijesti
Sveučilišta u Columbiji**

S engleskog jezika prevela:

Judita Mustapić [anglistika/latinski jezik i rimska književnost]

*Vrlo sam znatiželjan o tome gdje sam i što radim
i počeo sam ulaziti u rijeku Hudson.
Pomislih: „Napisat ću članak o rijeci Hudson.“*

Robert Boyle

Moja teza za magistarski program usmene povijesti Sveučilišta u Columbiji je povijest zajednice rijeke Hudson. Istraživala sam interakciju ljudi koji žive uz rijeku Hudson s okolinom, kako je na njih utjecalo uništavanje okoliša (kao onečišćenje vode) i kako im je to oblikovalo živote. Usredotočila sam se na životne priče aktivista za zaštitu okoliša, rekreativnih i komercijalnih ribara, pisaca, čelnika zajednice i ljudi koji su odrasli uz rijeku. Kako je Hudson velika rijeka, bila sam zainteresirana za križanja ove zajednice u širokom geografskom rasponu kako bih bolje razumjela koliko na ljude utječe okolina i kakvu interakciju imaju s njom. Posebno me zanimalo koliko je dominantna priča o čišćenju rijeke bila osporavana ili prihvaćena od ljudi s kojima sam razgovarala za svoj projekt. Razgovori koje sam vodila o povijestima života prikazani su na izložbi gradske knjižnice u Ossiningu koja se održavala u kolovozu 2012.; cilj ove izložbe bio je povezati javnu povijest rijeke sa životima ljudi koji tu povijest žive.

Pozadina onečišćenja rijeke Hudson i aktivizam zaštite okoliša

Od 1947. do 1977. tvrtka General Electric (GE) imala je dva mlina na gornjem dijelu toka rijeke Hudson, u Fort Edwardu i Hudson Falls, New York koji su koristili otrovni kemijski spoj poliklorirani bifenil (PCB). U tom razdoblju je Odjel za zaštitu okoliša države New York dao tvrtki GE dozvolu za odlaganje PCB-a na gornjem dijelu toka rijeke Hudson. Savezna vlada Sjedinjenih Američkih Država je 1977. dodala PCB na popis otrovnih kemikalija i zabranila njegovu proizvodnju i korištenje. No tvrtka GE je već bacila više od 600 tona PCB-a u rijeku Hudson.

Provedena su višestruka zdravstvena istraživanja koja su pokazala da PCB uzrokuje poremećaje u imunološkom, živčanom, endokrinom i reproduktivnom sustavu, a sumnja se i da je kancerogen (iako su to osporila istraživanja koja je financirala tvrtka GE). PCB je lipofilan što znači da se akumulira u masnom tkivu te hidrofoban što znači da se izdvaja iz vode i taloži na dnu rijeke.

Zbog visoke razine PCB-a u ribama iz rijeke Hudson zabranjen je komercijalni i rekreativni ribolov. Čitavi dijelovi rijeke su zatvoreni za ribolov, a lov na neke vrste ribe je postao nezakonit. Kao rezultat toga, većina komercijalnih ribarstava je bila prisiljena povući se iz posla. Muke ove ribolovne zajednice i visoka razina PCB-a pronađena u ribama iz rijeke Hudson, bile su impuls za aktivizam zaštite okoliša usmjeren na čišćenje rijeke. 1984. godine rijeka Hudson je dobila status superfonda što znači da je dodana na popis nacionalnih prioriteta Agencije za zaštitu okoliša (EPA), na čijem su popisu zagađena područja za koja se smatra da imaju najveću potrebu za sveobuhvatnom bioobnovom. Iako je rijeka Hudson dobila status superfonda, u EPA-i se nisu odlučili za hitnu akciju čišćenja rijeke. Aktivisti za zaštitu okoliša su smatrali da PCB treba biti uklonjen iz rijeke i započeli su kampanju zagovaranja koja je trebala stvoriti pritisak na EPA-u kako bi pokrenuli proces čišćenja. Tvrtka GE je vodila 39 milijuna dolara vrijednu kampanju protiv bilo kakve vrste čišćenja. Na veliku žalost tvrtke, naponi aktivista su se isplatili i EPA je odlučila promijeniti mišljenje i očistiti rijeku. Međutim, to je dovelo do žustre rasprave kako ju očistiti. Aktivisti su ustrajali na korištenju jaružne metode koja bi pokrila 40 milja gornjeg toka rijeke, dok su se ljudi koji su živjeli uz tih 40 milja žestoko protivili toj metodi zbog njezine invazivnosti. To je dovelo do raskola unutar zajednice rijeke Hudson koji traje i danas. Konačno, EPA

se 2002. godine odlučila za jaružnu metodu; procijenjeno je da će taj proces trajati najmanje deset godina i koštati milijarde dolara.

Odrasla sam u Glens Fallsu, manje od 5 milja udaljenom od dvaju zagađujućih postrojenja tvrtke GE koji su u Hudson Fallsu i Fort Edwardu. Dok sam bila u srednjoj školi, EPA je održavala brojne gradske sastanke o tome treba li jaružariti PCB iz rijeke. Naučila sam mnogo o okolišu, zajednici i saveznoj vladi pohađajući te sastanke. Ovo pitanje podijelilo je grad, a ta podjela poslužila je kao inspiracija za moj magistarski projekt.

Izložba

Izložba pod nazivom „Na zavoju rijeke: glasovi s rijeke Hudson“⁴¹ predstavila je povijest zajednice rijeke Hudson. Razgovarala sam s jedanaest ljudi za ovaj projekt i svi su mi ljubazno dozvolili da prikažem njihove priče na javnom predstavljanju. Izložba je sadržavala vremenski prikaz povijesnih događaja vezanih uz javnu povijest rijeke naspram vremenskog prikaza događaja iz života svakog od sugovornika, 35 fotografija (od kojih sam 31 slikala osobno dok sam obavljala posao na terenu, a četiri su posuđene od sugovornika), kartu sa zastavicama koje pokazuju mjesta koja su sugovornici spomenuli tijekom razgovora, četiri animirane priče i deset zapisa zvuka.

Metodologija

Moja metodologija uključuje početno istraživanje na temu, terenski rad, prijepis, analizu, konceptualizaciju izložbenih komponenti te stvaranje tih komponenti.

Istraživanje

Ovaj projekt započela sam prije početka mog studija na Sveučilištu u Columbiji. Ustvari, ovaj projekt me i doveo na usmenu povijest. Dok sam radila na magisteriju na Sveučilištu u New Yorku bila sam usredotočena na sličan projekt, teoretski uvid u to kako je zagađenje gornjeg toka rijeke Hudson PCB-om utjecalo na zajednicu rekreativnih ribara. Provela sam informativne razgovore sa članovima ribarske zajednice i u konačnici bila nezadovoljna svojim radom. Voljela sam voditi razgovore i slušati priče ribara, ali nisam voljela pretvarati svoj rad u teoriju. Osjećala sam da sam krivo predstavila svoje sugovornike jer sam pokušavala dokazati kako su ljudi u ovoj zajednici bili žrtve ekološkog nasilja. Bilo mi je nelagodno prikazivati ih kao žrtve jer se većina njih ne vidi na taj način.

Taj je osjećaj ono što je vodilo u smjeru izložbe „Na zavoju“. Htjela sam dati glas ljudima cijele riječne zajednice kako bi se dobila čvršća slika kontekstualne povijesti oko pitanja onečišćenja rijeke. Na temelju svog istraživanja, shvatila sam da je postojala dominantna priča u kojoj su bile dvije različite i drugačije perspektive o onečišćenju PCB-om. S jedne strane ove priče su bili ljudi s donjeg toka rijeke koji su bili za jaružanje i koji su smatrali da je čišćenje bitno za zdravlje same rijeke. Na drugoj strani su bili ljudi s gornjeg toka rijeke koji su smatrali da jaružanje nije potrebno jer će se rijeka na kraju očistiti sama. Grupe s donjeg toka rijeke bile su kritizirane da brinu samo za

svoj dio rijeke i da im je više stalo do riba nego do ljudi, a grupe s gornjeg toka bile su optužene da im je 39 milijuna dolara vrijedna kampanja protiv jaružanja tvrtke GE isprala mozak i da ne žele da im čišćenje rijeke stvara smetnje. Međutim, kad sam počela razgovarati s ljudima koji su bili direktno uključeni u projekt jaružanja, otkrila sam da postoji priča puno drugačija od one dominantne. Još uvijek je postojala ljutnja na EPA-inu odluku o jaružanju otprije deset godina, zabrinutost za zagađenje rijeke drugim stvarima kao što su papirne mase, boje i druge kemikalije iz obližnjih tvornica, ili opća ravnodušnost prema tom pitanju.

Terenski rad

Odlučila sam razgovarati sa širokim rasponom ljudi koji jesu ili nisu imali veze s politikom kako bih predstavila i dominantnu priču i onu drugu. Moji sugovornici koji su pričali dominantnu priču, bili su oni koji su bili uključeni u svađu oko čišćenja rijeke, kao što su aktivisti, ribari i pisci. Oni koji su predstavljali drugu priču, bili su ljudi koji nisu imali interes u čišćenju rijeke, poput proizvođača viskija ili rekreativnih kajakaša. Potonja skupina je imala mišljenje o kvaliteti vode u rijeci, ali nisu organizirali pokrete niti su smatrali da onečišćenje utječe na njih; njihovi svakodnevni životi i navike nisu ni na kakav značajan način bili promijenjeni.

Za ovaj sam projekt razgovarala s ukupno jedanaest ljudi. Podijelila sam ih po geografskim lokacijama s obzirom na njihov položaj uz rijeku, kako bih predstavila gornji tok rijeke, dolinu rijeke Hudson i grad New York. Gornji tok rijeke su predstavljali Sharon Ruggi, čelnica zajednice koja je čvrsto protiv jaružanja; Andrea Perkins, nutricionistica u srednjim dvadesetima; Tom MacGregor, koji je odrastao u blizini federalne brane (koja služi kao granica između gornjeg i donjeg toka rijeke) i Dan Ladd, lovac i sportski novinar za lokalne novine. Dolinu rijeke Hudson su predstavljali Garry Nack, komercijalni ribar iz vrlo poznate obitelji na tom području; John Mylod, komercijalni ribar, aktivist i pisac; Manna Jo Greene, aktivistica i Ralph Erenzo, osnivač Hudson Spirits destilerija u Tuthilltownu i prvi čovjek koji je proizvodio burbon u državi New York nakon prohibicije. Erenzo je odastao na Manhattanu tako da predstavlja i dolinu rijeke Hudson i grad New York. Ostala dva sugovornika, koja su predstavljala New York, su Lee Reiser, profesionalni glazbenik i rekreativni kajakaš, i Walter Mugdan, odvjetnik i direktor EPA-e. Moj jedanaesti sugovornik, Robert Boyle, predstavljao je cijelu riječnu zajednicu jer blisko poznaje cijeli Hudson. Kao pisac za Sports Illustrated u šezdesetim i sedamdesetim godinama prošlog stoljeća, otkrio je povišene razine PCB-a u prugastom basu iz Hudsona i kao posljedicu zagađenje rijeke PCB-om. Kasnije je napisao odlučujuću knjigu pod nazivom „Rijeka Hudson: prirodna i neprirodna povijest“.

Po mom se mišljenju nekoliko se ovih razgovora isticalo – kao onaj Roberta Boylea, Andree Perkins i Waltera Mugdana. Boyle mi je osobni heroj i upoznavanje s njim bilo je ponizno i uznemirujuće iskustvo. Bilo je teško odrediti točan datum razgovora i putovala sam pet sati kako bismo se našli. Razgovor je trajao skoro tri sata, a pitala sam ga samo desetak pitanja od trideset koja sam danima pripremala. Kao pisac, on je prirodni pripovjedač i nije mu trebalo mnogo moje pomoći da se prisjeti zanimljivih i izazovnih iskustava iz svog života. Cilj mog istraživanja bio je razumjeti što ga je dovelo do otkrića zagađenja rijeke PBC-om i tako zadovoljiti svoju znatiželju.

Andrea Perkins je prijateljica iz djetinjstva čija je majka umrla od raka dojke kad smo bile u srednjoj školi; to je imalo trajan utjecaj na mene. Zapravo, smrt Andreine majke bila je poticaj za moj rad na temu zagađenja vode, ljudskog zdravlja i pravde za okoliš. Nadalje, znala sam da Perkins i ja imamo slična iskustva jer smo odrasle na istom mjestu u isto vrijeme, pa je ovaj razgovor poslužio kao način da ispričam svoju osobnu priču.

Bila sam posebno zainteresirana za Waltera Mugdana jer je on tako rječit govornik i bio je doista sposoban prikazati znanost i politiku na ljudski i pristupačan način. Ima vrlo jedinstvenu perspektivu jer predstavlja saveznu vlast i bio je jako važan u borbi za čišćenje rijeke. Doista sam uživala slušajući ga kako priča o tome kako je bilo biti mladi odvjetnik na početku karijere u EPA-i i za vrijeme pisanja i donošenja zakona o superfondovima. Bio je u isto vrijeme pristupačan i autoritativan, a pomogao mi je bolje shvatiti povijesni kontekst zagađenja rijeke i zamršenosti dominantne priče.

Iako su mi prije spomenuti razgovori bili osobno najugodniji, najviše sam saznala iz razgovora sa Sharon Ruggi. Budući da sam odrasla u blizini mjesta gdje je Ruggi provela najveći dio života, potpuno sam razumjela zajednicu koju je vodila. Ona je bila prva osoba s kojom sam razgovarala koja je zapravo otvoreno iznijela pitanja o tome zašto su mnogi ljudi na gornjem dijelu toka rijeke protiv jaružanja. Bilo mi je teško razgovarati s Ruggi jer je imala jasan program i navikla je na javne govore. Također sam otkrila da ima snažnu želju da predstavi sebe na određen način. Razgovor je trajao manje od sat vremena, a par puta me uhvatila panika jer nije htjela odgovoriti na određena pitanja. Iako je ovaj razgovor za mene bio izazov, u konačnici sam saznala dosta o zajednici gornjeg toka rijeke i sebi kao ispitivaču.

Sjećanja i subjektivnost odigrali su znatnu ulogu u mom radu na terenu. Postojala je zanimljiva dinamika moći pri radu dok sam se prisjećala svojih sugovornika. Vrijeme i povijesni događaji su se neprestano spominjali tijekom svih razgovora. Bilo je nekih sugovornika, poput Waltera Mugdana i Roberta Boylea, koji su se bez problema sjetili dana i datuma određenih događaja. Kad sam provjeravala ove činjenice u prihvaćenim povijesnim zapisima, kao što su savezni ili pravni dokumenti, obično su bili točni. Međutim, sugovornici poput Leeja Reisera, nisu se htjeli prisjetiti određenih mjesta i datuma. U stvari, Reiser je za vrijeme našeg prvog razgovora rekao da ne može odgovoriti na moja pitanja, kao npr. kad sam ga pitala koje mu je bilo najdraže glazbeno mjesto u New Yorku, odgovorio je: „Žao mi je, ne mogu se sjetiti.“

Subjektivnost je odigrala veliku ulogu i u mojim razgovorima. Većinom sam razgovarala s muškarcima starijima od pedeset godina. Bilo mi je teško natjerati ih da mi se otvore i razgovaraju sa mnom kao s osobom, a ne kao s mladom studenticom. Također sam imala osjećaj da me stariji sugovornici podučavaju o prošlosti, kao John Mylod, dok su mlađi sugovornici, kao Andrea Perkins i Tom MacGregor, imali povjerljiviji ton.

Tijekom terenskog dijela ovog projekta, mogla sam vidjeti fizičke i vizualne elemente ove priče. Fotografirala sam tijekom većine putovanja uz rijeku i imam skoro 350 fotografija koje potvrđuju moj rad na terenu. U razgovorima sam običavala pitati određene vrste pitanja kako bih dobila uvid u povijesni, osobni i okolišni aspekt sugovornikova života; neka od tih pitanja bila su vrlo uspješna, a neka ne. Kad sam prvi put krenula obaviti razgovore, nisam napisala pitanja. Sad pažljivo pišem pitanja, ali ne

oslanjam se previše na njih; pripremljena sam, ali nastojim izbalansirati kruta pitanja praćenjem priče. Održala sam između jednog i tri sastanka sa svakim od sugovornika ovisno o vremenu, rasporedu, dubini i uspjehu prvog sastanka.

Prijepis

Iskrena sam zagovornica toga da bi povjesničari usmene povijesti trebali raditi prijepise svog rada. Kad povjesničari usmene povijesti zapisuju svoje razgovore, dopuštaju sebi provesti više vremena sa svojim radom. Imaju mogućnost analizirati sadržaj razgovora, sagledati sebe kao ispitivača kako bi bolje razumjeli vlastitu subjektivnost i međusubjektivnost te kritizirati sam razgovor. Meni osobno zapisivanje razgovora daje mogućnost razumijeti vlastite prednosti i mane, uspjehe i neuspjehe te utvrditi loše navike. Iz tih razloga smatram prijepise nevjerovatno vrijednim alatom, pogotovo za nekog tko je na početku rada. Kao što je Alessandro Portelli rekao: „Ne postoji neutralan prijepis“ i slažem se s tim. Zapisujući razgovore koje sam vodila za svoju tezu, stalno sam morala donositi odluke i prosuđivati, a to mi je pomoglo bolje razumjeti sebe (i što bih trebala biti) kao povjesničarku usmene povijesti. To što sam imala prijepise svojih razgovora, također mi je dozvolilo da lakše izvučem sadržaj za svoju izložbu, što mi je bilo od velike pomoći jer sam imala rok.

Analiza

Analiziranje sadržaja razgovora se nije pokazalo toliko problematično za izložbu koliko za projekte na kojima sam prije radila. Htjela sam prikazati živote ljudi kao cjelinu i naglasiti njihov angažman oko rijeke. Kako bih to postigla, morala sam obilježiti značajne događaje u njihovim životima, razumjeti kako identificiraju i predstavljaju sebe i kontekstualizirati načine na koje razgovaraju o rijeci Hudson. Svaki sam razgovor slušala do kraja i zapisivala; tijekom ovog procesa dobila sam jasniju predodžbu o čemu je svaki sugovornik duže vrijeme govorio ili što je češće spominjao u razgovoru. Dakle, shvatila sam koja su im iskustva najviše značila. Na primjer, Robert Boyle je otprilike 45 minuta objašnjavao kako je postao pisac i pričao priče iz vremena dok je radio za Time, Inc. To pokazuje da su to bile godine koje su ga oblikovale i jako utjecale na njegov život.

Posebno sam obratila pažnju na to kako je svaki sugovornik opisao sebe i ljude oko sebe kako bih shvatila kako se žele prikazati. Ovaj je aspekt bio možda najistaknutiji u razgovoru sa Sharon Ruggi. Ruggi je sebe opisala kao osobu kojoj je jako stalo do zajednice i o kojoj ostali ovisе. Jako se trudila da se prikaže kao autoritativna govoreći o određenim temama, ali nije dala puno konteksta za složene probleme koje je spominjala. Vidjela sam da je čelnica zajednice, ali jako uronjena u lokalne teme. Bilo mi je važno prikazati je kao nekoga tko čini puno za zajednicu, pa sam izabrala isječak koji govori i o tome i čini njezinu borbu humanijom.

Htjela sam ispričati priču o zajednici rijeke tijekom vremena, tako da je bilo važno kontekstualizirati načine na koje moji sugovornici pričaju o svom angažmanu oko rijeke. Htjela sam bolje razumjeti dominantnu priču, pa sam ih pitala da mi kažu kako su oni pomogli da se ta priča održi. John Mylod, aktivist koji je radio u Hudson

Clearwater Sloopu osamdesetih i devedestih godina prošlog stoljeća, u vrijeme kad je počela debata o čišćenju rijeke, pričao mi je kako je počeo raditi za Clearwater, koja je bila njegova uloga tamo i što njemu znači rijeka. Odabrala sam aspekte njegova života koji bacaju svjetlo na tu perspektivu. Također sam htjela shvatiti drugačije priče o rijeci, ispričane iz nekih drugih perspektiva, kao one Ralpa Erenza i Andree Perkins. Erenzo se zalaže za održivost, ali nije previše zainteresiran za čišćenje rijeke. Perkins je odrasla blizu postrojenja na gornjem dijelu toka rijeke, ali se više sjeća zagađenja rijeke koje je uzrokovala tvornica papira nego zagađenja PCB-om tvrtke GE. Opet sam izabrala one isječke koji govore o tome kako bih bolje razumjela zajednicu rijeke Hudson. Također sam htjela da isječki i biografski podaci na izložbi govore sami za sebe. Htjela sam publici dati malo posla i izbjeći pristranu analizu. Umjesto toga, moja analiza se mogla vidjeti u izboru materijala i odnosu prema određenim informacijama.

Konceptualizacija izložbenih komponenti

Komponente izložbe sam počela konceptualizirati mjesecima prije otvorenja. Imala sam iluzije o raskoši bez odgovarajućeg financiranja. U početku sam htjela kompliciranu rasvjetu koja bi izgledala kao tok vode na podu, kartu rijeke preko cijelog zida, interaktivnu kartu, prostor za slušanje, mjesto za pitanje „Što je usmena povijest?“ i iPad na kojem bi se prikazivale animacije koje sam napravila; nadala sam se da mogu imati sve to u sobi s četiri zida. Međutim, bilo mi je izuzetno teško pronaći mjesto gdje ću održati izložbu.² Nakon nekoliko mjeseci potrage, gradska knjižnica u Ossiningu dopustila mi je rezervirati kolovoz 2012. godine. Nakon toga sam imala bolju ideju o veličini i specifičnostima prostora, kao i o proračunskom ograničenju koje je bilo 500 dolara.³

Kad sam već imala čvrstu predodžbu o veličini prostora i proračunu, počela sam prilagođavati prvotne koncepte. Na raspolaganju su mi bila samo dva zida, jedan dugi i jedan kratki. Odlučila sam koji su mi dijelovi bili najvažniji za izložbu, a to su karta, vremenska skala, zvukovni zapisi i animacije.

Nakon svakog sam razgovora dala sugovorniku crno-bijelu kartu i zamolila ih da označe mjesta koja su spomenuli ili ona koja im padaju na pamet. Završni rezultat bio je fascinantn – interakcija svakog sugovornika s kartom bila je drugačija. Htjela sam prikazati kartu svakog sugovornika, pa sam napravila veliku kartu cijele rijeke Hudson s nazivima mjesta. Postavila sam zastavicu na svako mjesto koje su sugovornici spominjali ili označili, a zastavice su bile označene inicijalima njihovih imena. Na područja koja su se češće spominjala, zastavice su bile zbijene, a mjesta koja su bila važna samo jednom sugovorniku imala su samo jednu zastavicu.

Na vremenskoj skali bili su prikazani događaji iz života sugovornika naspram povijesnih događaja s rijeke; način na koji su sve te informacije bile postavljene dopustio je publici da personalizira svaki datum povezujući ga s mojim sugovornicima. Ideja je bila dati publici priliku da samostalno analizira neke sadržaje razgovora.

Tijekom rada na terenu, slikala sam otprilike 350 fotografija. Izabrala sam 36 od njih, povećala ih i uokvirila. Sedam od jedanaest sugovornika dalo mi je svoje fotografije.⁴ Walter Mugdan, Manna Jo Greene i Ralph Erenzo ustupili su mi svoje portrete kako bi ih mogla koristiti na izložbi, dok Robert Boyle nije. Popis fotografija i imena vlasnika visio je lijevo od prikaza fotografija.

Zapise zvuka odabrala sam na temelju analize svakog razgovora. Cilj svakog isječka koji sam uredila bio je prikazati publici identitet svakog sugovornika. Nažalost, Robert Boyle nije odobrio svoj isječek na vrijeme, pa nisam koristila zvukovni zapis našeg razgovora.

Imala sam četiri animacije koje sam napravila za prezentaciju teze o programu svoje grupe u svibnju 2012. godine. Koristila sam priče iz razgovora s Robertom Boyleom, Leejem Reiserom i Garryjem Nackom. Svaka priča je trajala manje od dvije minute i bila je jednostavan crtež određenih stvari (ne ljudi), a fokusirala se na neki aspekt sugovornikova života koji je vezan uz rijeku. Priče su uključivale anegdote o ribolovu, pisanje knjiga o rijeci, učenje vožnje kajaka i hvatanje zagađivača kako odlažu otpad u rijeku. Animacije sam smatrala važnom komponentom jer su se konkretno bavile rijekom, a prezentirane su putem dostupnih zvukovnih i vizualnih medija.

Stvaranje izložbenih komponenti

Konceptualizacija projekta bila je poprilično drugačija od stvaranja pojedinačnih komponenti izložbe. Trajala je puno duže nego što sam očekivala i, iako sam ponosna na svoje radove, nisu ispali baš onako kako sam ih zamislila.

Ovaj sam proces započela odlaskom u trgovinu kako bih kupila potrebne materijale. Najprije sam radila na karti i vremenskom prikazu, a zatim pravila isječke zvukovnih zapisa, birala, povećavala i uokvirivala fotografije i uređivala animacije.

Nisam uspjela pronaći dovoljno veliku kartu cijele rijeke Hudson koja bi ušla u moj proračun, pa sam je sama napravila. Naslikala sam rijeku okomito na platnu od skoro tri metra koristeći uljane boje i vosak za stvaranje tekture. Isprintala sam manju kartu i skalirala je prema platnu kako bih oblik rijeke prikazala što je moguće točnije. Zatim sam koristila papir za glačanje kako bih naljepila imena mjesta uz rijeku. Otac mi je napravio jednostavan drveni okvir za platno i čim se boja osušila, stavili smo ga na platno. Na dan postavljanja izložbe, 1. kolovoza, objesili smo kartu. U petak, 3. kolovoza, stavila sam zastavice s inicijalima na kartu. Izradila sam ih od iglica u obliku slova T, samoljepljive trake i crnog markera, i stavila sam male komadiće pluta na vrh svake igle da ne ispadne i kako bih zaštitila ljude od slučajnih ozljeda. Od svih radova najzadovoljnija sam bila kartom. Smatrala sam je najljepšim radom i dobrim korištenjem mjesta i prostora.

Vremenski prikaz bio je nešto problematičniji i manje neposredan. Nakon što sam poslušala razgovore, napravila sam popis stvari svakog sugovornika koje sam htjela uvrstiti u vremenki prikaz. Međutim, morala sam provjeriti ogromnu količinu podataka jer mi u mnogim slučajevima nisu dali određen datum ili godinu. To je značilo da moram provjeravati te datume iz različitih izvora, kao što su novinski članci i baze podataka na internetu. Ako nisam mogla saznati datum od trećeg izvora, morala sam taj dio ili izbaciti ili preurediti u nešto dvosmislenije. Provjeravanje činjenica o događajima s rijeke Hudson bilo je mnogo lakše, do većine datuma sam došla iz pravnih dokumenata ili sa vladinih internetskih stranica. Bilo mi je teško smanjiti popis događaja za koje sam htjela da budu na vremenskom prikazu kako bi svi fizički stali. Vizualno, ovaj je komad bio lak za napraviti. Koristila sam boju u spreju kako bih napravila plavu liniju u sredini dvometarskog platna i pričvrstila sam tekst pomoću

materijala od papira za glačanje. S jedne strane plave linije bili su javni povijesni događaji, a s druge događaji iz života sugovornika. Kad je prikaz bio gotov, pričvrstila sam ga na drugi drveni okvir koji je također napravio moj otac. Prvotno sam planirala objesiti ga horizontalno, ali sam ga morala objesiti vertikalno zbog teksta. Da ga nisam objesila vertikalno, publika ne bi mogla čitati informacije s lakoćom. Nastojala sam da se godine povijesnih događaja i događaja iz života sugovornika podudaraju, pa su datumi bili linearni. Vremenski prikaz mi se s umjetničkog stajališta nije svidao; da ga mogu ponovno napraviti, sve bih studioznije osmislila prije stavljanja ičeg trajnog na platno.

Izrada odgovarajućih isječaka zvukovnih zapisa bila je dugotrajna, ali veoma ugodna. Imala sam ukupno deset isječaka. Ideja je bila postaviti fiksni telefon koji bi reproducirao isječak svaki put kad se pritisne tipka. Nekoliko sam mjeseci istraživala dostupnu tehnologiju i razgovarala s umjetnicima koji su koristili slične stvari na izložbama koje sam ranije vidjela. Međutim, nisam kupila odgovarajuću vrstu telefona, a nisam imala dovoljno znanja o tehnici da to sama napravim. Na kraju sam koristila iPod za reproduciranje isječaka.

Biranje fotografija koje ću prikazati, bio je najlakši i najbrži dio posla. Samo nekoliko mojih fotografija bilo je dovoljno dobro za korištenje, što je olakšalo proces selekcije. Dala sam ih povećati na 2,5x3 m i uokviriti. Imala sam ideju kako postaviti slike, ali sam ih prije vješanja postavila po podu. Imala sam crno-bijele i slike u boji, a stavljala sam ih naizmjenice. Nisam stavljala portrete sugovornika jedne do drugih, nego sam ih ravnomjerno rasporedila. Isto sam učinila s fotografijama pejzaža i objekata. Kad sam postavila fotografije, pažljivo sam izmjerila je li udaljenost između svakog okvira jednaka.

Animirane priče napravila sam u svibnju 2012. godine, mjesecima prije otvorenja izložbe. Koristila sam dječju verziju profesionalnog animacijskog programa Toon Boom. Animaciju sam radila na Wacom tabletu, ploči koja se spaja na kompjuter pomoću USB kabela i na kojoj se crta. Priče su rađene okvir po okvir. Konačne sekvence sam prebacila u iMovie aplikaciju i dodala zvuk. Budući da sam ovu komponentu imala gotovu prije otvaranja izložbe, za to se nisam morala brinuti.

Izložba je započela vremenskim prikazom na jedinom kratkom zidu. Odlučila sam ga ovdje postaviti kako bih uokvirila povijesni kontekst projekta. Na dugom zidu do vremenog prikaza bio je „prostor za slušanje“ gdje je bio pričvršćen iPod, a na laptopu su se prikazivale animacije. Iznad kompjutera je bio obješen popis zvukovnih zapisa. Fotografije su bile obješene lijevo od „prostora za slušanje“ i u sredini izložbe. Na platnu sam uljanim bojama naslikala znak na kojem je pisalo „Na zavoju: glasovi s rijeke Hudson“. Znak je visio iznad fotografija. Karta je bilo skroz desno. Tiskala sam i informativne letke za publiku koji su stajali točno ispred izložbenog prostora.

Zaključak

Naučila sam mnogo u ovom procesu. Bilo je nevjerojatno zadovoljstvo pratiti ovaj projekt od početka do kraja. Moja vizija i bliskost s temom i zajednicom bile su pomoćna sredstva i služile su kao pokretačka snaga; bez toga ovaj projekt ne bi uspio. Imala sam snažnu podršku, uključujući savjetovanje Marie Scatene, koje je bilo od neprocjenjive

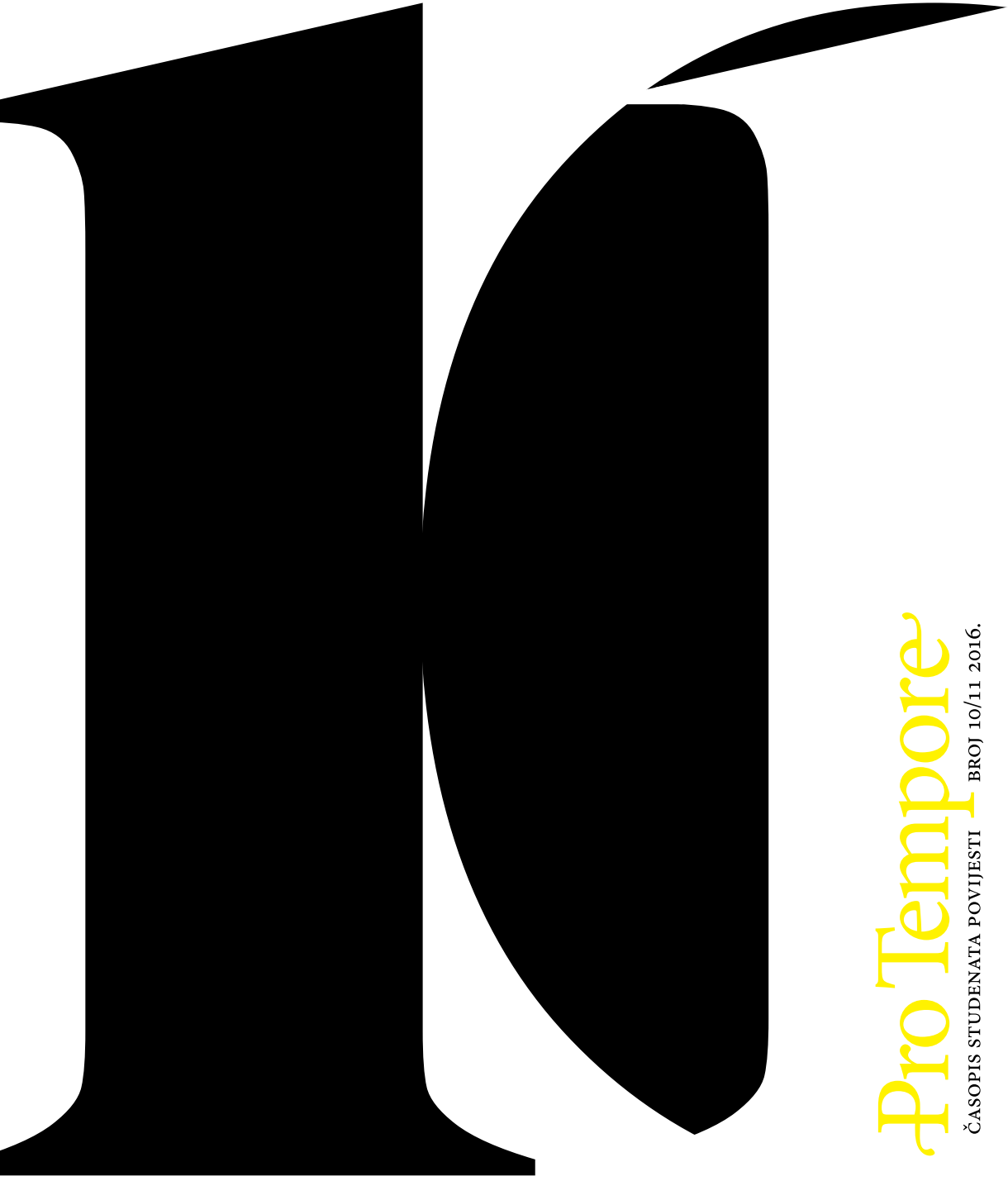
vrijednosti. Korištenje usmene povijesti u stvaranju projekta poput ovog, dozvolilo mi je da dodatno povećam svoju predanost zaštiti okoliša. Razvila sam bolje razumijevanje ljudi koji žive na voljenoj rijeci i koji su pomogli humanizirati i osporiti dominantnu priču koju sam ranije prihvaćala kao istinu. Sa svakim razgovorom postajala sam sve znatizeljnija o drugim pričama i perspektivama. Ovaj projekt produbio je moju strast prema rijeci Hudson. No postala sam zbunjena što misliti o dominantnoj priči; sad mislim da ono što je za jedne ispravno vezano za borbu oko čišćenja rijeke, za druge nije. Korištenje vizualnih pomagala u pričanju priče o zajednici rijeke Hudson, pomoglo mi je personalizirati projekt i bilo mi je alat za razmišljanje o vlastitom putovanju. Vizualne komponente su projekt trebale učiniti dostupnim, reflektivnim i zanimljivim.

Bilo je nekih izazova protiv kojih sam se trebala boriti, uključujući vremenska ograničenja i neiskustvo. Da sam imala više vremena baviti se ovim projektom tijekom školske godine, imala bih tri ili četiri sastanka sa svakim sugovornikom i razgovarala bih sa bar dvadeset osoba. Iako mislim da je grupa mojih sugovornika pažljivo odabrana i da predstavlja širu zajednicu, više sugovornika bi mi pomoglo učiniti projekt snažnijim i dinamičnijim. Proračunska ograničenja nisu mi dozvolila ostvarivanje prvotne vizije. Saznala sam da ubuduće moram ranije podnijeti zahtjev za financiranje i molbe za dodjelu bespovratnih sredstava učiniti prioritetom. Mislim da je moje neiskustvo kao kustosice bilo vidljivo jer sam po prvi put postavljala izložbu. Iako sam stvaranje nekih komada bila nekoliko tjedana prije otvorenja izložbe, dala bih si dva mjeseca za oblikovanje, testiranje i postavljanje komponenti. No iznimno sam ponosna na svoj rad i radila sam najbolje što sam mogla s raspoloživim sredstvima.

Nadam se da ću rad na ovom projektu nastaviti i u budućnosti. Planiram napraviti internetsku stranicu na kojoj bih pokazala svoj rad, razgovore i trideset minuta zvukovnog zapisa koji sve povezuje u cjelinu. Ovo mi je bilo jedno od najbogatijih iskustava i iznimno sam sretna što sam imala priliku studirati na magistarskom programu usmene povijest na Sveučilištu u Columbiji.

Bilješke:

- 1 Odabrala sam ovaj naslov jer su se dva postrojenja tvrtke GE nalazila na dijelu gdje se rijeka savija i počinje teći južno. Nadalje, rođena sam i odgojena otprilike pet milja od ovih postrojenja; odrasla sam na zavoju rijeke.
- 2 Ideal mi je bio postaviti izložbu u muzeju likovne umjetnosti u Glen Fallsu; no nažalost, veze koje sam imala za to mjesto su propale i nije bilo moguće ondje održati izložbu. Moja savjetnica Marie Scatena mi je sugerirala da kontaktiram povijesna društva, knjižnice i druge muzeje. Obavila sam nekoliko hladnih poziva i poslala molbe na nekoliko mjesta, ali bez uspjeha. Moj otac, direktor gradske knjižnice u Ossiningu, je u konačnici odobrio prostor za izložbu i ondje se moja izložba održala.
- 3 Podnijela sam zahtjev za financiranje, no bila sam odbijena. Za održavanje ovog događaja sam morala potrošiti vlastiti novac.
- 4 Slike Waltera Mugdana, Roberta Boylea i Ralpa Erenza koje sam sama slikala nisu dobro ispale zbog loše rasvjete. Stalno sam bila zabrinuta da sugovornicima stvaram neugodnosti moleći ih da poziraju za fotografiju, pa sam požurila kod fotografiranja nekoliko sugovornika. Na kraju nisam mogla koristiti neke od tih fotografija zbog loše rasvjete, do čega je došlo jer nisam dovoljno vremena provela pripremajući se za fotografiranje. Kad sam razgovarala s Mannom Jo Greene nisam imala fotoaparat kod sebe.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI - BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
Godina VIII, broj 10-11, 2016.

Glavni i odgovorni urednik

Tomislav Brandolica

Zamjenik glavnog urednika

Filip Šimetin Šegvić

Uredništvo

Tomislav Brandolica, Marta
Fiolić, Kristina Frančina, Marko
Lovrić, Valentina Nedeljko, Nikola
Seiwerth, Filip Šimetin Šegvić

Urednici pripravnici

Zvonimir Plavec, Vjenceslav
Rupčić, Porin Šćukanec Reznicek

Redakcija

Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Valentina Nedeljko, Zvonimir
Plavec, Vjenceslav Rupčić, Nikola
Seiwerth, Porin Šćukanec Reznicek,
Filip Šimetin Šegvić

Recenzenti

dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Tomislav Galović
dr. sc. Ivo Goldstein
dr. sc. Iskra Iveljić
dr. sc. Tvrtko Jakovina
dr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
dr. sc. Jelena Marohnić
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Drago Roksandić
Marie Scatena, MA
akademik Arnold Suppan
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ Šoljan

Lektura i korektura

Gabrijela Detelj
Marta Fiolić
Ana Jelić
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić

Dizajn i priprema za tisak

DZN studio

Prijevodi s engleskog jezika

Tomislav Brandolica
Tina Miholjančan, prof.
Marija Marčetić
Ivan Markota
Krešimir Matešić
Judita Mustapić
Kristina Videković

Prijevodi s njemačkog jezika

Mirela Landsman Vinković
Filip Šimetin Šegvić
Azra Plićanić Mesić

Prijevodi s francuskog jezika

Jasna Čirić, prof.
Marta Fiolić
Marija Galić
Tea Šimičić

Prijevodi s talijanskog jezika

Tihana Filipčić
Loretta Lanča

Izdavač

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb

Tisak

Mediaprint – Tiskara Hrastić

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo
stavove autora i ne predstavljaju
nužno stavove i mišljenja
uredništva i izdavača

Izdavanje ovog časopisa financijski su omogućili:

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest
Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
Studentski zbor
Sveučilišta u Zagrebu

Privatne donacije:

Vesna Miović, I. P., M. Č.

Redakcija časopisa Pro tempore
svim se donatorima iskreno
zahvaljuje na financijskoj podršci!

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3,
10000 Zagreb

E-mail:

pt.redakcija@gmail.com
tomislav.brandolica@gmail.com